

บทที่ ๕

สรุปผล และข้อเสนอแนะ

ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสิทธิोटตปปะเพื่อแก้ปัญหาการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๒๘” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยอยู่ ๓ ประเด็น ดังนี้ คือ (๑) เพื่อศึกษาหลักสิทธิोटตปปะในการจัดเก็บภาษีอากร (๒) เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดเก็บภาษีอากร ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๒๘ และ (๓) เพื่อประยุกต์ใช้หลักสิทธิोटตปปะแก้ปัญหาการจัดเก็บภาษีอากร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสารและสัมภาษณ์ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากรจำนวน ๑๐ ท่าน ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่สรรพากร จำนวน ๕ ท่าน และผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรจำนวน ๕ ท่าน ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ภาพรวมของปัญหา และอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๒๘

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๑. การศึกษาหลักสิทธิोटตปปะในการจัดเก็บภาษีอากร

หลักสิทธิोटตปปะ ถือว่าเป็นหลักธรรมที่มีความสำคัญกับมนุษย์ทุกคน ถ้าหากทุกคนมีความละอายต่อบาป และมีความเกรงกลัวต่อการทำชั่วไม่กระทำความชั่วอันจะเป็นเหตุให้ผู้อื่นและตนเองเดือดร้อน เนื่องจากการกระทำของตน ถ้าหากเจ้าหน้าที่สรรพากร ประพฤติทุจริตต่อหน้าที่ก็จะนำไปสู่ความเสื่อม คือ มีความทุกข์ ความเดือดร้อน เช่น ถูกติเตียน ถูกลงโทษทางกฎหมาย ทางวินัย (ให้ออก ปลดออก ไล่ออก) เป็นต้น ถ้าหากผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากร ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายประมวลรัษฎากรที่กำหนดไว้ ก็จะถูกลงโทษปรับ โทษอาญา หรือทั้งจำทั้งปรับ เป็นต้น ถ้าทุกคนในสังคมนำ สิทธิोटตปปะ มาใช้เป็นเครื่องมือควบคุมความประพฤติปฏิบัติของตน โดยไม่ทำผิดกฎหมาย และละเมิดต่อศีลธรรมอันดี การจัดเก็บภาษีอากรก็จะเก็บได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย รัฐก็จะมีงบประมาณไปใช้จ่ายในการบริหารประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

๒. การศึกษาปัญหาในการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๒๘

การศึกษาการจัดเก็บภาษีอากร ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๒๘ ซึ่งสังกัดกรมสรรพากร มีหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลผู้เสียภาษีในท้องที่ เขตราชบุรีบูรณะ และเขตทุ่งครุ ภาษีอากรนับว่ามีความสำคัญต่อประเทศชาติเป็นอย่างมาก เนื่องจากเงินภาษีอากรที่จัดเก็บได้ก็จะนำส่งเป็นรายได้ของรัฐ เพื่อนำไปตั้งเป็นงบประมาณค่าใช้จ่าย ให้กระทรวง กรมต่างๆ นำไปพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง เจริญก้าวหน้า และทำให้ประชาชนมีความอยู่ดีมีสุข เช่น ด้านสาธารณูปโภค ด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข เป็นต้น การจัดเก็บภาษีอากรซึ่งมีความละเอียดอ่อน และสลับซับซ้อนมาก ในปัจจุบันระบบการจัดเก็บภาษีอากร ได้มีการพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถ ในการจัดเก็บภาษีมากขึ้น โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย นอกเหนือจากกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ แต่ในการจัดเก็บภาษีอากร ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๒๘ ก็ยังมีปัญหา ในการจัดเก็บอยู่ เช่น เจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อยกว่าปริมาณงาน ทำให้การจัดเก็บภาษีอากรได้ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรขาดความรู้ในเรื่องภาษี หรือรู้แต่มีเจตนาจะหลบเลี่ยงภาษี กฎหมายมีบทลงโทษน้อย ไม่ทำให้ผู้ที่กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวต่อการถูกลงโทษ

ดังนั้น เจ้าหน้าที่สรรพากร จะต้องพัฒนาการทำงานของตนให้เป็นระบบอย่างมืออาชีพ เพื่อจะได้แก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการปฏิบัติงานจัดเก็บภาษีอากรได้ ในเบื้องต้นจะต้องมีการพัฒนาตนเองในแนวพุทธศาสนาก่อน หมายถึง จะต้องมีการพัฒนาตนเองตามหลักของ ไตรสิกขา ได้แก่ ศีล คือ การพัฒนาตนเองทางด้านพฤติกรรม สมาธิ คือ การพัฒนาตนเองทางด้านสภาพจิตที่ถูกต้อง ปัญญา คือ การพัฒนาตนเองทางด้านวุฒิปัญญาและทัศนคติที่ถูกต้อง พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า ผู้ใดพัฒนาตนแล้วทางพฤติกรรม ทางสภาพจิต และทางวุฒิปัญญา พร้อมทั้งมีความพยายามสูงเท่านั้น จึงจะสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ ฉะนั้น บุคคลใดยังไม่ได้พัฒนาตนเองให้เหมาะสมตามหลักไตรสิกขาแล้ว การแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตย่อมจะไม่มีประสิทธิภาพ ลักษณะของคนทำงานอย่างมืออาชีพ จะต้องมีความสมบัติดังนี้ ๑) นำความชำนาญของตนมาเป็นเครื่องมือในการทำงาน ๒) ทำงานเต็มความสามารถที่มี ๓) ไม่หยุดเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ๔) ทำงานเกินความคาดหวัง ๕) ทำตามทีพูด และพูดในสิ่งที่ทำได้ ๖) สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะพูดหรือเขียน ๗) ทำงานอย่างซื่อสัตย์ ยุติธรรม และมีจรรยาบรรณ ๘) เคารพในกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ๙) ยกย่องเพื่อนร่วมงาน ไม่ใช่อยกย่องตนเอง ๑๐) รู้จักแบ่งปันความรู้ให้ผู้อื่น ๑๑) รู้จักขอบคุณผู้อื่น และ ๑๒) มีทัศนคติที่ดีในทุกสถานการณ์

๓. ประยุกต์ใช้หลักทริโอดตบะแก้ปัญหาในการจัดเก็บภาษี

เจ้าหน้าที่สรรพากรต้องมีทริ คือ ความละเอียดรอบคอบ หมายถึง เป็นความรู้สึกรังเกียจต่อการประพฤติปฏิบัติตนที่เป็นไปในทางที่ไม่ถูกต้อง เช่น ไม่มีความยุติธรรม ทุจริต คอร์รัปชั่น การประพฤติตนเช่นนี้ เป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่งาม เป็นที่รังเกียจของสังคม ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานจัดเก็บภาษี

อาการควรมีสติระลึกอยู่เสมอว่า การประพฤติดนที่ผิดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และศีลธรรมอันดีงาม เป็นการประพฤติชั่ว เป็นบาป ถ้าหากเจ้าหน้าที่สรรพากรทุกคนได้นำหลักhiri ไปใช้เป็นเครื่องเตือนสติคอยควบคุมความประพฤติของตนอยู่เสมอ จะเป็นมงคลแก่ชีวิต สังคม และองค์กร

โอดตปปะ คือ ความเกรงกลัวต่อบาป หมายถึง เป็นความรู้สึกรังกลัวต่อการประพฤติดนที่ไม่ถูกต้องด้วยระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ และศีลธรรมอันดี กล่าวคือเมื่อทำอะไรที่ไม่ถูกต้องลงไปแล้ว จะทำให้บุคคลอื่นและตนเองเดือดร้อน นำไปสู่ความเสื่อม เมื่อทุกคนประพฤติดนเป็นไปในทางที่ถูกที่ควร สังคมย่อมมีความสุข ตัวผู้ปฏิบัติงานก็มีความสุข องค์กรก็เจริญ ถ้าขาดความเกรงกลัวต่อบาป ประพฤติดนไปในทางที่ไม่ถูก ไม่ควร เช่น ทูจริต รับสินบน นื้อราษฎร์บังหลวง ผลที่เกิดจากการกระทำผิด ย่อมทำให้ตนเป็นทุกข์ เดือดร้อนจากผลของการกระทำผิดนั้นๆ จะมีผลกระทบต่อน้ำที่การทำงานของตนตลอดจนถึงผู้ร่วมงานและองค์กรด้วย

ฉะนั้น จะต้องมีสติระลึกอยู่เสมอว่า อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ นำหลักhiri โอดตปปะ ไปใช้เป็นเครื่องเตือนสติคอยควบคุมความประพฤติปฏิบัติของตน ให้อยู่ในกรอบของกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับอื่นๆ พร้อมทั้งนำหลักธรรมที่เกี่ยวข้องในการพัฒนามนุษย์ให้เป็นผู้เจริญ มีคุณธรรม และศีลธรรม เช่น หลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับองค์กร คือ ทิศ ๖ ได้แก่ เหนือภูมิทิศ คือ ทิศเบื้องล่างซึ่งได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับสมาชิกขององค์กร คือให้มีการปฏิบัติต่อกันด้วยความเอื้ออาทร โดยการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะด้วยดีตลอดไป หลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไปจนถึงผู้บริหารองค์กร คือ หิริโอดตปปะ อปริหานิยธรรม ๗ อคติ ๔ พรหมวิหาร ๔ สังคหวัตถุ ๔ สติสัมปชัญญะ ขันติ โสรัจจะ เบญจศีล เบญจธรรม อิทธิบาท ๔ สัมปฐิธรรม ๗ นำไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาการจัดเก็บภาษีอากรและนำไปใช้เป็นเครื่องเตือนสติคอยควบคุมความประพฤติปฏิบัติตนได้เป็นอย่างดี เช่น การทูจริตเสียภาษีอากร ถ้าหากเจ้าหน้าที่มีจิตใจโน้มเอียงไปในฝ่ายอกุศล มีความอยากได้เงินภาษีอากรมาเป็นของตน จะต้องตั้งสติใคร่ครวญให้ดีเสียก่อนว่า การกระทำนั้นมันเป็นบาป เป็นความชั่ว ถ้าหากทางราชการจับได้จะต้องได้รับโทษ หรือถ้าหากมีคนรู้เข้าเขาอาจจะนำไปพูดทำให้เสียชื่อเสียง เมื่อคิดได้ดังนี้แล้ว หิริก็เกิด มีความละอายต่อบาป โอดตปปะก็เกิด มีความเกรงกลัวต่อผลของการกระทำนั้น ไม่ทำดีกว่า ฉะนั้น หิริ โอดตปปะเป็นเหตุให้เกิดการงดเว้นการกระทำชั่วทั้งปวง

ทั้งหมดนี้ เป็นการวิเคราะห์ให้เห็นว่า นอกจากกฎหมาย ระเบียบข้อปฏิบัติอื่นๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานจัดเก็บภาษีอากรอยู่ในปัจจุบันนี้แล้ว ยังวิเคราะห์ให้เห็นว่า มีหลักมีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ร่วมกับการจัดเก็บภาษีอากรได้เป็นอย่างดี เห็นควรนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานควบคู่ไปกับกฎหมายและระเบียบปฏิบัติอื่นๆ ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๒๘ อีกแนวทางหนึ่งด้วย

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะทั่วไป

๑. ควรนำหลักธรรมที่เกี่ยวข้องในการจัดเก็บภาษีอากรดังกล่าว มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีอากร ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๒๘ ควบคู่ไปกับกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับอื่นๆ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรขององค์กร มีศีลธรรมและจริยธรรม เป็นการพัฒนามูลฐานให้มีคุณธรรมในการปฏิบัติงานการจัดเก็บภาษีอากร และเป็นการเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สรรพากรต่อไป

๒. หากเห็นว่าหลักธรรมที่กล่าวมานั้น เมื่อไปนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานแล้ว เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและส่วนรวม เห็นควรนำไปเผยแพร่ต่อสังคมให้ทราบถึงคุณค่าและสิ่งที่ได้รับจากการปฏิบัติตามหลักธรรมนั้นๆ ด้วย

๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะประเด็นที่ควรศึกษาเพิ่ม

๑. ควรหาหลักธรรมที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหการจัดเก็บภาษีอากร โดยเฉพาะลึกลงไป เฉพาะเรื่อง เช่น ปัญหาใบกำกับภาษีปลอม ว่าควรใช้หลักธรรมข้อใด มาเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อใช้แก้ปัญหา เพิ่มเติมต่อจากงานวิจัยในครั้งนี้ให้สมบูรณ์มากขึ้น

๒. ควรหาข้อกฎหมาย และระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีอากร ในประเด็นที่มีปัญหา เฉพาะเรื่องนำมาวิเคราะห์เพื่อใช้ร่วมกับหลักธรรมดังกล่าวที่เห็นว่ามีประโยชน์เป็นแนวทางในการวิจัยเพิ่มเติมต่อไป